

Ressenya

Cassany, Daniel (2020). *L'art de fer classe (segons un lingüista)*. Anagrama

Pau Bori
Universitat de Belgrad
pau.bori.sanz@fil.bg.ac.rs

Rebut: 25 d'abril de 2021

Acceptat: 30 d'abril de 2021

Daniel Cassany, professor d'Anàlisi del Discurs de la Universitat Pompeu Fabra, és un dels màxims especialistes en didàctica de la llengua del nostre país. És autor de nombrosos llibres, entre els quals destaquem, per ser-ne segurament els més llegits, *La cuina de l'escriptura* (Cassany, 1993) i *Ensenyar llengua* (Cassany et al., 1993). També és conegut pels seus articles científics i divulgatius. A més, té anomenada per les conferències i tallers a docents que deixen una petjada profunda a molts dels que hi assisteixen, entre els quals s'hi compta qui escriu aquesta ressenya. Cassany publica tant en català com en castellà, per la qual cosa la seva fama va més enllà de les nostres terres, s'expandeix per les Espanyes, i també a l'Amèrica Llatina. Hem d'estar, doncs, d'enhorabona que el professor Cassany hagi decidit dedicar el seu darrer llibre a la docència de llengües amb tota una pila de propostes, consells i reflexions de gran utilitat per a tots aquells que ens dediquem a l'ensenyament del català com a llengua estrangera. Es tracta d'una lectura altament recomanable per a professors novells i en cursos de formació de futurs professors, però també per a aquells que tenim més experiència i ganes d'aprofundir i continuar aprenent sobre la nostra feina.

L'art de fer classe (segons un lingüista) consta de nou capítols. Comença amb recomanacions per al primer dia de classe: com planificar la sessió, preparar bé el llenguatge, gestionar les tecnologies a l'aula. El segon capítol explica bones maneres de tractar l'alumnat: recordar els noms, adaptar el programa a les seves necessitats, saber atendre estudiants especials, respectar diferents estils d'aprenentatge, com comportar-se en les tutories. El tercer capítol examina l'aprenentatge cooperatiu: aprendre en equips. Cassany exposa activitats i dinàmiques cooperatives a classe, com també solucions a eventuais conflictes que poden sorgir en el treball en equip a l'aula. El quart capítol se centra en el fracàs dels docents i en diverses maneres d'evitar-lo. El cinquè capítol repassa la comunicació no verbal dels docents a classe: gestionar el temps i usar l'espai de l'aula. Inclou també bons consells sobre l'ús de la veu a classe i per a la comunicació en entorns virtuals. El sisè capítol està dedicat per complet a la classe digital. Relata experiències d'aprenentatge en entorns virtuals, i fa suggeriments per aprofitar els recursos digitals i evitar-ne els perills.

Els últims tres capítols del llibre versen sobre la comprensió i la producció, tant oral com escrita. Així, en el setè capítol hi trobem tècniques de comprensió oral, de lectura i formes d'avaluar-les. En el vuitè capítol descobrim com animar els estudiants a parlar, organitzar les interaccions a l'aula, les tasques orals en parella, preparar debats, exposicions orals, i criteris

d'avaluació. El novè i darrer capítol del llibre se centra en l'escriptura a l'aula. Hi ha múltiples idees per implementar en les classes: escriure a l'aula, escriure amb cooperació, oralitzar l'esborrany, parlar del que escrivim, mostrar models, etc. També hi apareixen tècniques per a practicar la composició de textos: planificar, textualitzar i revisar. A més, s'hi expliquen diverses experiències de tallers literaris per fomentar l'elaboració d'escrits creatius (“cadàvers exquisits”, “paraules a l'atzar”, “1 + 1 = 1”, “personificació”, etc.), com també instruccions per aprendre gramàtica i lèxic a través de l'escriptura. Potser les recomanacions més útils que trobem en aquest capítol són les relacionades amb la correcció escrita, ja que és un quefer habitual però, com diu Cassany, desplaent tant per a mestres com per a alumnes: “corregeix per ensenyar”, “corregeix les versions prèvies”, “no donis la solució”, “dialoga amb l'aprenent”, “fomenta la revisió entre aprenents”, “ensenya a usar les fonts de consulta” (p. 108).

L'art de fer classe és un llibre que es pot llegir des del principi fins al final, gaudint d'un estil àgil i didàctic, amenitzat amb interessants anècdotes que Cassany introdueix per il·lustrar els diferents temes. Si llegim el llibre així, al final de cada capítol hi trobarem un deliciós epíleg, on l'autor recull les seves reflexions finals, a més de recomanacions de llibres i pel·lícules sobre l'assumpte. Ara bé, el llibre també es pot utilitzar com a una caixa d'eines i anar escollint les parts que més ens interessin en cada moment, depenent de les necessitats a l'aula i els gustos personals. El llibre consta d'un total de 82 seccions. El títol de cada secció anuncia de forma diàfana quina és la seva temàtica, de manera que podem trobar d'una manera ràpida i fàcil la qüestió que busquem en un moment determinat.

En una primera lectura, la secció que més em va cridar l'atenció fou la número 55, titulada “Fomentar l'esperit crític” (p. 79), dins el capítol setè centrat en la comprensió lectora. Es tracta d'un contingut íntimament emparentat amb un dels llibres més potents de l'autor, *Rere les línies* (Cassany, 2006), dedicat a descobrir les ideologies i els punts de vista amagats dels textos. En aquesta secció, Cassany assenyala aspectes clau que cal tenir en compte per llegir (o escoltar) críticament un text: autoria, intenció, destinataris, veus, mitjà i fiabilitat. En una de les nostres classes de llengua a la Universitat de Belgrad vam emprar les preguntes proposades per Cassany per analitzar aquests aspectes i així llegir textos críticament; puc donar fe que van suscitar un viu intercanvi d'idees i de reflexions crítiques entre l'alumnat. Les preguntes de Cassany que millor van funcionar en el nostre cas foren les següents: Qui firma el text? Què pretén? A qui s'adreça? Qui surt al text? Qui no hi surt? Aporta fets empírics o opinió? Aquesta part del llibre és la meva preferida per una qüestió d'inclinacions personals, però de ben segur que cada lector implicat en l'ensenyament del català com a llengua estrangera hi trobarà activitats adequades per al seu context educatiu o per a les seves necessitats immediates, com també idees per a la reflexió.

Bibliografia

- Cassany, D. (1993). *La cuina de l'escriptura*. Empúries.
- Cassany, D. (2006). *Rere les línies. Sobre la lectura contemporània*. Empúries.
- Cassany, D., Luna, M. i Sanz, G. (1993). *Ensenyar llengua*. Graó.